

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ
ΦΑΙΗ ΤΖΩΡΑ - ΜΩΡΑΚΗ
& ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

ΣΟΛΩΝΟΣ 73 & ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ, 106 79 ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ. 210 3606024, ΦΑΞ. 210 3606085

<https://www.nomikisymvouli.gr>

10 + 1 ΒΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΑΣΙΚΟΥΣ ΧΑΡΤΕΣ

Μάρτιος 2021

1. Τι είναι οι «δασικοί χάρτες»;

Οι δασικοί χάρτες προσδιορίζουν και αποτυπώνουν χωρικά (γεωγραφικά), αλλά και διαχρονικά τα δάση και τις δασικές εν γένει εκτάσεις (χορτολιβαδικές, βραχώδεις κ.λπ.) επί των ενιαίων χαρτογραφικών υποβάθρων του Ελληνικού Κτηματολογίου.

Η ανάλυση των χαρακτηριστικών της βλάστησης γίνεται με φωτοερμηνεία των αεροφωτογραφιών λήψης 1945 / 1960, αλλά και προγενέστερων λήψεων, όπου υπάρχουν. Σε σύγκριση με τις αεροφωτογραφίες πρόσφατης λήψης, μπορούν να προκύψουν οι παρακάτω περιπτώσεις:

- εκτάσεις που ήταν και παρέμειναν δάση και δασικές,
- εκτάσεις που εκχερσώθηκαν ή καταστράφηκαν στο χρονικό διάστημα που μεσολάβησε,
- εκτάσεις που αναδασώθηκαν ή δασώθηκαν στο διάστημα που μεσολάβησε.

Στον δασικό χάρτη θα πρέπει να αποτυπώνονται και να κωδικοποιούνται και άλλα στοιχεία της Διοίκησης (όπως οι υφιστάμενες πράξεις χαρακτηρισμού, πράξεις κήρυξης εκτάσεων ως αναδασωτέων, παραχωρητήρια, ιδιωτικά δάση, όρια εποικιστικών εκτάσεων, δικαστικές αποφάσεις, κληροτεμάχια κ.λπ.), καθώς και τα όρια των σχεδίων πόλης και οικισμών.

Επομένως, ο τελικός προσδιορισμός του δασικού ή μη χαρακτήρα μιας έκτασης ή η εξαίρεση μιας περιοχής από το δασικό χάρτη θα πρέπει να γίνονται μετά τη συνεκτίμηση όλων των παραπάνω στοιχείων.

Για την έννοια των δασικών και συναφών (χορτολιβαδικών, βραχωδών κ.λπ.) εκτάσεων, βλ. άρθρο 3 Ν.

998/1979, ως ισχύει.

Για την έννοια του δασικού χάρτη, βλ. άρθρο 13 Ν. 3889/2010, όπως ισχύει.

Για τις ισχύουσες τεχνικές προδιαγραφές κατάρτισης δασικών χαρτών, βλ. ΥΑ 158576/1579 (ΦΕΚ/Β/2373/12.07.2017) «Καθορισμός τεχνικών προδιαγραφών και τιμολογίου υπολογισμού προεκτιμώμενων αμοιβών για τις εργασίες κατάρτισης δασικών χαρτών».

2. Διαδικασία κατάρτισης, ανάρτησης και κύρωσης ΔΑΣΙΚΩΝ ΧΑΡΤΩΝ

Η όλη διαδικασία ρυθμίζεται από τις διατάξεις των άρθρων 13 επ. Ν. 3889/2010, όπως ισχύει.

Ο δασικός χάρτης, ο οποίος μπορεί να συντάσσεται και από ιδιωτικό γραφείο εκπόνησης δασικών μελετών (κατόπιν ανάθεσης), αμέσως μετά την κατάρτισή του, θεωρείται από την οικεία Διεύθυνση Δασών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης (η σχετική απόφαση θεώρησης της Υπηρεσίας αναρτάται στο Πρόγραμμα Διαύγεια).

Ο θεωρημένος δασικός χάρτης **αναρτάται** στην ιστοσελίδα του Ελληνικού Κτηματολογίου, ώστε να λάβει γνώση κάθε ενδιαφερόμενος.

Ο νόμος προβλέπει δικαίωμα υποβολής **αντιρρήσεων** κατά του περιεχομένου του δασικού χάρτη.

Μετά την πάροδο της προθεσμίας αντιρρήσεων, ακολουθεί η **μερική κύρωση** του δασικού χάρτη, για τις περιοχές που δεν έχουν υποβληθεί αντιρρήσεις (η σχετική απόφαση δημοσιεύεται στο ΦΕΚ).

Μετά την εξέταση – εκδίκαση των **αντιρρήσεων** από τις αρμόδιες επιτροπές (ΕΠΕΑ) και την ενδεχόμενη διόρθωση του δασικού χάρτη (σύμφωνα με τις αποφάσεις των ΕΠΕΑ) επέρχεται η **Ολική Κύρωση** του δασικού χάρτη για το **σύνολο** μιας περιοχής (η σχετική απόφαση δημοσιεύεται στο ΦΕΚ). *Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. παρακάτω ενότητα 10.*

3. Προθεσμία υποβολής αντιρρήσεων

Κατά του περιεχομένου του δασικού χάρτη που αναρτήθηκε, επιτρέπεται η υποβολή αντιρρήσεων μέσα σε αποκλειστική προθεσμία εκατόν πέντε (105) ημερών από την ημερομηνία που ορίζεται στην πρόσκληση υποβολής αντιρρήσεων (άρθρο 15 Ν. 3889/2010).

Επισημαίνεται ότι από την ημερομηνία της ανάρτησης του δασικού χάρτη στον σχετικό ιστότοπο τεκμαίρεται η πλήρης γνώση κάθε ενδιαφερόμενου τρίτου προκειμένου να ασκήσει τις προβλεπόμενες αντιρρήσεις.

Επομένως, είναι πολύ βασικό να παρακολουθείτε τις αναρτήσεις. Οι αναρτημένοι δασικοί χάρτες μπορούν να αναζητηθούν στον ιστότοπο του «ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ» και πιο συγκεκριμένα στον παρακάτω σύνδεσμο:

<https://www.ktimanet.gr/CitizenWebApp/PinakasNewAnartDasika.aspx>

Για αναζήτηση περιοχών, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε, στον ιστότοπο του «ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ», το σύνδεσμο: <https://www.ktimatologio.gr/anazitisi-periohon>

4. Ποιος έχει δικαίωμα να υποβάλλει αντιρρήσεις

Αντιρρήσεις, όσον αφορά τις περιληφθείσες στον αναρτηθέντα δασικό χάρτη δασικές, χορτολιβαδικές και βραχώδεις ή πετρώδεις εκτάσεις, μπορούν να υποβάλουν φυσικά και νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, καθώς και το Ελληνικό Δημόσιο και οι οικείοι Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού, **εφόσον επικαλούνται για τη θεμελίωση του εννόμου συμφέροντος τους εμπράγματα** (π.χ. κυριότητα) **ή ενοχικά δικαιώματα** (π.χ. μίσθωση) στις ανωτέρω εκτάσεις.

Ειδικά κατά της παράλειψης να περιληφθεί στο δασικό χάρτη ορισμένη δασικού χαρακτήρα ή χορτολιβαδική ή βραχώδης ή πετρώδης έκταση, αντιρρήσεις μπορεί να υποβάλει κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο και, ιδίως, το Ελληνικό Δημόσιο, οι Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού στα διοικητικά όρια των οποίων υπάγεται η έκταση, οι περιβαλλοντικές οργανώσεις και άλλα νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, στους σκοπούς των οποίων περιλαμβάνεται η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος (Σχετικά βλ. άρθρο 15 παρ. 2 Ν. 3889/2010).

5. Τρόπος υποβολής αντιρρήσεων

Οι αντιρρήσεις υποβάλλονται αποκλειστικά και μόνο σε **ηλεκτρονική φόρμα**, μέσω της διαδικτυακής εφαρμογής στον ιστότοπο του Ελληνικού Κτηματολογίου. Με την ολοκλήρωση της ηλεκτρονικής κατάθεσης, χορηγείται αριθμός πρωτοκόλλου.

Τα στοιχεία που αποδεικνύουν την καταβολή του ειδικού τέλους και το έννομο συμφέρον, αποστέλλονται από τον ενδιαφερόμενο, το αργότερο εντός δέκα (10) ημερών από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής αντιρρήσεων σε έντυπη μορφή, στο Σημείο Υποστήριξης της Ανάρτησης Δασικού Χάρτη, σύμφωνα με όσα ορίζονται ειδικώς στην πρόσκληση υποβολής αντιρρήσεων. Στο φάκελο αποστολής αναγράφεται υποχρεωτικά το όνομα του ενδιαφερομένου και ο αριθμός πρωτοκόλλου των αντιρρήσεων που υποβλήθηκαν. Συμπληρωματικά αποδεικτικά στοιχεία, που επικαλείται ο ενδιαφερόμενος, μπορούν να συμπεριλαμβάνονται στην ανωτέρω αλληλογραφία ή και να κατατίθενται στην ΕΠ.Ε.Α. κατά την εξέταση της αντίρρησης.

(Σχετικά βλ. άρθρο 16 Ν. 3889/2010).

Για τα Σημεία Υποστήριξης της Ανάρτησης Δασικού Χάρτη, ακολουθείστε τον παρακάτω σύνδεσμο:

<https://www.ktimanet.gr/CitizenWebApp/PinakasSYADX.aspx>

Στις αντιρρήσεις αναγράφονται, **επί ποινή απαραδέκτου οι γεωγραφικές συντεταγμένες των κορυφών του πολυγώνου που περικλείει την έκταση που αφορά η αμφισβήτηση του χαρακτήρα ή της μορφής**, σύμφωνα με τον αναρτηθέντα δασικό χάρτη. Στην περίπτωση που ο δασικός χάρτης αφορά περιοχή στην οποία έχει περαιωθεί η κτηματογράφηση και λειτουργεί κτηματολόγιο, υποβάλλεται, κτηματολογικό απόσπασμα ακινήτου, επί του οποίου απεικονίζεται η έκταση της οποίας αμφισβητείται ο χαρακτήρας (βλ. *άρθρο 15 παρ. 3 Ν. 3889/2010*).

6. Τέλος αντιρρήσεων

Για την υποβολή αντίρρησης προβλέπεται η καταβολή τέλους, το ύψος του οποίου εξαρτάται από το εμβαδόν της έκτασης της οποίας αμφισβητείτε τον χαρακτηρισμό.

- έως και 100 τ.μ., 10 ευρώ
- έως και 1.000 τ.μ., 40 ευρώ
- πάνω από 1 έως 5 στρέμματα, 90 ευρώ
- πάνω από 5 έως 10 στρέμματα, 180 ευρώ
- πάνω από 10 έως 20 στρέμματα, 350 ευρώ
- πάνω από 20 έως 100 στρέμματα, 700 ευρώ
- πάνω από 100 έως 300 στρέμματα, 1.400 ευρώ
- πάνω από 300 στρέμματα, 3.300 ευρώ

Το ειδικό τέλος **υπολογίζεται αυτόματα από την εφαρμογή**.

Κάθε αντίρρηση υποβάλλεται για το σύνολο ή μέρος των εκτάσεων δασικού / χορτολιβαδικού χαρακτήρα, που περιλαμβάνονται εντός γεωτεμαχίου / πολυγώνου, επί του οποίου ο ενδιαφερόμενος επικαλείται έννομο συμφέρον. Για κάθε γεωτεμάχιο υποβάλλεται μία αντίρρηση, πλην της περίπτωσης που για τμήμα της αμφισβητούμενης έκτασης προβλέπεται η υποβολή αντίρρησης ατελώς.

Σε περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος ανακαλέσει τις αντιρρήσεις του, το τέλος επιστρέφεται μόνο στην περίπτωση που η ανάκληση λάβει χώρα εντός της προθεσμίας για την υποβολή αντιρρήσεων.

Για τον καθορισμό των τελών βλ. ΥΑ 151585/323 (ΦΕΚ/Β/347/2017), όπως τροποποιήθηκε με την ΥΑ 155973/999 (ΦΕΚ/Β/1491/02.05.2017) και συμπληρώθηκε με την ΥΑ 160525/2210 (ΦΕΚ/Β/3327/21.09.2017). Οι σχετικές ΥΑ έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 22 παράγραφοι 2 και 3 του Ν. 3889/2010.

Επισημαίνεται ότι τα τέλη που προβλέπονται μπορούν να αναπροσαρμόζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

7. Πότε οι αντιρρήσεις υποβάλλονται ατελώς

Η ίδια ως άνω ΥΑ 151585/323/2017 καθορίζει τις περιπτώσεις αντιρρήσεων που μπορούν να υποβληθούν χωρίς ειδικό τέλος.

Συνοπτικά, οι περιπτώσεις αντιρρήσεων που **υποβάλλονται ατελώς**, αφορούν σε:

- εκτάσεις που έχουν συμπεριληφθεί στο δασικό χάρτη ως δασικές, λόγω **μη αποτύπωσης** του περιγράμματος των εγκεκριμένων ορίων οικισμών και των εγκεκριμένων ορίων πολεοδομικών μελετών ή ρυμοτομικών σχεδίων (σημ. τα περιγράμματα αυτά απεικονίζονται με πορτοκαλί και κίτρινο χρώμα, βλ. άρθρο 23 Ν. 3889/2010),
- εκτάσεις που αντιστοιχούν στο **όριο αρτιότητας**, κατά το χρόνο έκδοσης της σχετικής οικοδομικής άδειας και εντάσσονται στην **προηγούμενη περίπτωση** (βλ. άρθρο 31 παρ. 3β Ν. 4280/2014),
- περιοχές που εμφανίζονται ως **δασικές** στη φωτοερμηνεία της **παλαιότερης** αεροφωτογραφίας, αλλά περιλαμβάνονται σε διανομές (**κληροτεμάχια**) του εποικισμού ή του αναδασμού,
- περιοχές που εμφανίζονται ως **χορτολιβαδικές** ή βραχώδεις ή πετρώδεις, **είτε κατά την παλαιότερη είτε κατά την πρόσφατη** αεροφωτογράφιση, αλλά περιλαμβάνονται σε περιοχές του εποικισμού και του αναδασμού,
- περιοχές για τις οποίες έχουν εκδοθεί **τελεσίδικες πράξεις χαρακτηρισμού**, από την αρμόδια Δασική Υπηρεσία, οι οποίες δεν απεικονίζονται στους αναρτημένους δασικούς χάρτες,
- αντιρρήσεις κατά το τμήμα που αφορούν σε **εκκρεμείς αιτήσεις** για την έκδοση **Πράξης Χαρακτηρισμού** ή **εκκρεμείς ενστάσεις** κατά τη διαδικασία εξέτασης δασικών αμφισβητήσεων.

Οι φορείς της **Κεντρικής Διοίκησης** καθώς και οι **Δήμοι** και οι **Περιφέρειες**, ως οργανισμοί της τοπικής αυτοδιοίκησης, μπορούν να υποβάλλουν αντιρρήσεις **χωρίς ειδικό τέλος**.

8. Διαδικασία διόρθωσης προδήλων σφαλμάτων

Με την ΥΑ 153394/919/2017 (ΦΕΚ/Β/1366/2017) καθορίζεται ο τρόπος και η διαδικασία διόρθωσης προδήλων σφαλμάτων στην κατάρτιση και κύρωση δασικών χαρτών.

Πρόδηλα σφάλματα είναι προφανή λάθη που γίνονται κατά τη διαδικασία κατάρτισης του δασικού χάρτη, όπως ενδεικτικά:

- τεχνικού χαρακτήρα απόκλιση ή εσφαλμένη τεχνική απόδοση των οριογραμμών,
- παράλειψη, εκ παραδρομής, της αποτύπωσης σαφώς δασικής έκτασης εντός ευρύτερης άλλης μορφής (αγροτικής κ.λπ.) και το αντίστροφο,
- απεικόνιση εμφανώς λανθασμένη αγροτικής έκτασης ως δασικής και το αντίστροφο,
- παράλειψη εγγραφών στοιχείων των πολυγώνων του χάρτη στη βάση δεδομένων,

- λάθος αποτύπωση θεματικής επιφάνειας που οφείλεται σε διαμορφωμένα στοιχεία εικόνας (φωτογραφίας) λόγω διαβαθμισμένων περιοχών,
- απόδοση ως «χορτολιβαδικής» έκτασης που αφορά σε πεδινή και ομαλής κλίσης περιοχή, η οποία εξαιρείται της υπαγωγής στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, σύμφωνα με το Π.Δ. 32/2016,
- απόδοση ως «χορτολιβαδικής», έκτασης που αφορά σε **αναγνωρισμένη, έναντι του Δημοσίου, ως ιδιωτικής**, η οποία εξαιρείται της υπαγωγής στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας,
- απόδοση ως δασικής, έκτασης που αφορά τεχνητή δασική φυτεία, η οποία εξαιρείται της υπαγωγής στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας,
- ειδικά σφάλματα που οφείλονται σε παράλειψη απεικόνισης πράξεων της διοίκησης πριν την κύρωση του δασικού χάρτη.

Η ως άνω ΥΑ διευκρινίζει ότι ρυθμίζει περιπτώσεις θεραπειάς **προφανέστατων** λαθών. Στις περιπτώσεις λανθασμένης εκτίμησης του είδους της βλάστησης, ως παράδειγμα αναφέρεται μεγάλης ηλικίας ελαιώνας, που λόγω της έντονης κλίσης του εδάφους κατά τη φωτοερμηνεία των αεροφωτογραφιών εκλήφθη ως έχων τη μορφή δάσους και συμπεριελήφθη ως δασική έκταση.

Δυνάμει του άρθρου 48 του πρόσφατου Ν. 4685/2020 (ο οποίος τροποποίησε, μεταξύ άλλων, διατάξεις των Ν. 998/1979 για την προστασία των δασών κ.λπ. και Ν. 3889/2019 για τη διαδικασία κύρωσης δασικών χαρτών) δημοσιεύθηκε η ΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΠΔ/64663/2956 (ΦΕΚ/Β/2773/08.07.2020) για την αυτεπάγγελτη αναμόρφωση των δασικών χαρτών.

Η διαδικασία διόρθωσης προδήλου μπορεί να κινηθεί: είτε αυτεπάγγελα, είτε κατόπιν αίτησης του ενδιαφερομένου, με εισήγηση του τμήματος Δασικών Χαρτογραφήσεων της οικείας Διεύθυνσης Δασών αναδεικνύοντας το σφάλμα, είτε με την υποβολή αντιρρήσεων. Σε κάθε περίπτωση που έχει υποβληθεί αντίρρηση με περιεχόμενο που την εντάσσει σε κατηγορία πρόδηλου σφάλματος, το οποίο βεβαιώνεται με την απόφαση της ΕΠ.Ε.Α., το καταβληθέν τέλος επιστρέφεται στον δικαιούχο.

9. Θέματα που αφορούν οι αντιρρήσεις

Σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 15 Ν. 3889/2010 (όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 4685/2020), με τις αντιρρήσεις προβάλλονται λόγοι που αφορούν αποκλειστικά και μόνο στην αμφισβήτηση του χαρακτήρα ή της μορφής των εμφανιζόμενων στο δασικό χάρτη εκτάσεων, της ορθής απεικόνισης, εφαρμογής και ισχύος των πράξεων της Διοίκησης και της σύννομης αλλαγής χρήσης αυτών.

Ο ενδιαφερόμενος δηλώνει με τις αντιρρήσεις του, αν επιθυμεί να εκπροσωπηθεί από τεχνικό σύμβουλο, κατά την εξέτασή τους.

Οι αντιρρήσεις εξετάζονται από τριμελείς Επιτροπές Εξέτασης Αντιρρήσεων (ΕΠ.Ε.Α.), που συγκροτούνται με απόφαση του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Στην ίδια περιφερειακή ενότητα μπορούν να λειτουργούν ταυτόχρονα περισσότερες από μία ΕΠ.Ε.Α. Οι αντιρρήσεις που εισάγονται προς

εξέταση, εκτός των αποδεικτικών στοιχείων του ενδιαφερομένου, συνοδεύονται και από υπόμνημα που συντάσσεται με ευθύνη του φορέα που διενεργεί την ανάρτηση. Εφ' όσον έχει υποβληθεί αίτημα εκπροσώπησης του ενδιαφερομένου από τεχνικό σύμβουλο, αυτός ειδοποιείται από το γραμματέα της Επιτροπής για να προσέλθει και να διατυπώσει τις απόψεις του.

Η παραπάνω διαδικασία εξέτασης των αντιρρήσεων ορίζεται από το άρθρο 18 Ν. 3889/2020, όπως ισχύει. Στην παράγραφο 4 του ως άνω άρθρου 18 ορίζεται ότι «Κατά τη διαδικασία των αντιρρήσεων δεν εξετάζονται θέματα ιδιοκτησίας, ούτε θίγονται ιδιοκτησιακά δικαιώματα του δημοσίου ή ιδιωτών». Παρά τις σχετικές δημόσιες ανακοινώσεις που βασίζονται στην παρούσα παράγραφο, θα πρέπει να επισημανθεί ότι η ρύθμιση της παρ. 4 του άρθρου 18 δεν είναι ακριβής. Αντίθετα, είναι αποσπασματική και αντιφάσκει προς το σύνολο της νομοθεσίας που ρυθμίζει την προστασία των δασών και των λοιπών δασικών εκτάσεων. Η κύρωση του δασικού χάρτη και η συμπερίληψη των εκτάσεων που υπάγονται στη δασική νομοθεσία δεν μπορεί να αποσυνδεθεί από το ιδιοκτησιακό καθεστώς.

Για περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε να δείτε παρακάτω την ενότητα 11.

10. Κύρωση δασικών χαρτών και ένδικη προστασία

Εντός 45 ημερών από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής αντιρρήσεων, γίνεται επεξεργασία των στοιχείων των αντιρρήσεων και αποτυπώνονται στον δασικό χάρτη, με πράσινο περίγραμμα και πράσινη διαγράμμιση, οι εκτάσεις για τις οποίες δεν υποβλήθηκαν αντιρρήσεις. Εντός του ίδιου χρονικού διαστήματος εξετάζονται οι αιτήσεις για διόρθωση προδηλών σφαλμάτων (οι οποίες, στην περίπτωση που δεν πληρούν τα κριτήρια για τα πρόδηλα, παραπέμπονται στις ΕΠ.Ε.Α).

Μετά την ως άνω θεώρηση του δασικού χάρτη από την αρμόδια Διεύθυνση Δασών, κυρώνεται με απόφαση του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης, που εκδίδεται εντός 10 ημερών από την περιέλευσή του σε αυτόν και στη συνέχεια δημοσιεύεται στο ΦΕΚ (**μερική κύρωση δασικού χάρτη**, βλ. παραπάνω ενότητα 2).

Με βάση τις αποφάσεις των ΕΠ.Ε.Α. επί των ασκηθεισών αντιρρήσεων, ο κυρωμένος δασικός χάρτης διορθώνεται και συμπληρώνεται κατά περίπτωση, θεωρείται και κυρώνεται σύμφωνα με τα παραπάνω και δημοσιεύεται στο ΦΕΚ (**ολική κύρωση δασικού χάρτη**, βλ. παραπάνω ενότητα 2).

Ο κυρωμένος δασικός χάρτης, από την ημερομηνία δημοσίευσής του στο ΦΕΚ, καθίσταται **οριστικός** και έχει πλήρη αποδεικτική ισχύ σε κάθε διοικητική ή δικαστική αρχή για όλα τα τμήματα που αποτυπώνονται σε αυτόν με πράσινο περίγραμμα και πράσινη διαγράμμιση, τα οποία αποτελούν δασικές εν γένει εκτάσεις. Επί των εκτάσεων αυτών εφαρμόζονται οι διατάξεις της δασικής νομοθεσίας.

Ψηφιακό αντίγραφο του κυρωμένου δασικού χάρτη αποστέλλεται στον **Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.** και στην οικεία Περιφερειακή Διεύθυνση Δημόσιας Περιουσίας.

Κατά των πράξεων κύρωσης δασικών χαρτών επιτρέπεται η άσκηση αιτήσεως ακυρώσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Ένα ζήτημα που εγείρεται είναι το δικαίωμα ασκήσεως αιτήσεως ακυρώσεως στην περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος δεν είχε υποβάλει αντιρρήσεις. Συστηματικά, η ρύθμιση για την προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας αναφέρεται από το νομοθέτη στο άρθρο 19 παρ. 5, που ορίζει την κύρωση μετά τη διαδικασία της εξέτασης αντιρρήσεων και όχι στο άρθρο 17 που ρυθμίζει την κύρωση μετά την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας αντιρρήσεων.

Σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, δεν είναι αναγκαίο να έχουν υποβληθεί αντιρρήσεις προκειμένου να ασκηθεί στη συνέχεια αίτηση ακυρώσεως (δηλ. οι αντιρρήσεις δεν έχουν το χαρακτήρα ενδικοφανούς προσφυγής). Ωστόσο, σύμφωνα με την ίδια νομολογία, αν δεν ασκηθούν προηγούμενα αντιρρήσεις, δεν θα είναι επιτρεπτή η προβολή λόγων ακύρωσης για στοιχεία τεχνικής φύσης, π.χ. σχετικών με την βλάστηση της έκτασης κ.λπ. Τέλος, προσοχή στην προθεσμία για την αίτηση ακύρωσης που εκκινεί από την ημερομηνία δημοσίευσης του κυρωθέντος δασικού χάρτη και όχι από την τυχόν μεταγενέστερη κοινοποίηση της απόφασης της ΕΠ.Ε.Α. στον ενδιαφερόμενο.

Για τη διαδικασία κύρωσης δασικού χάρτη, βλ. άρθρα 17 και 19 Ν. 3889/2010, και άρθρο 20 του ιδίου Νόμου για την τυχόν αναμόρφωση κυρωμένου δασικού χάρτη.

Για την έννοια των δασών και των εν γένει δασικών εκτάσεων βλ. άρθρο 3 Ν. 998/1979.

11. Δασικοί χάρτες και ιδιοκτησιακό καθεστώς

Ως πρώτη παρατήρηση, θα πρέπει να επισημανθεί ότι για την αμφισβήτηση του χαρακτήρα μίας περιοχής που έχει χαρακτηριστεί ως εν γένει δασική, ο ενδιαφερόμενος θα πρέπει να έχει έννομο συμφέρον που συνίσταται ειδικά σε εμπράγματο (π.χ. κυριότητα) ή ενοχικό (π.χ. μίσθωση) δικαίωμα. Επομένως το ζήτημα της κύρωσης των δασικών χαρτών δεν μπορεί να αποσυνδεθεί από το ιδιοκτησιακό καθεστώς.

Ο οριστικός δασικός χάρτης δεσμεύει κάθε διοικητική ή δικαστική αρχή για όλα τα τμήματα που αποτυπώνονται σε αυτόν ως δασικές εν γένει εκτάσεις, επομένως και τον **Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.** και θα επηρεάσει τις αποδόσεις των επιδοτήσεων.

Συνοπτικά, **στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας δεν υπάγονται οι ανέκαθεν γεωργικώς καλλιεργούμενες εκτάσεις** και οι εκτάσεις που στις Α/Φ έτους 1945 ή, αν δεν είναι ευκρινείς, έτους 1960 εμφάνιζαν αγροτική μορφή.

Αντίθετα, στις **χορτολιβαδικές και στις βραχώδεις ή πετρώδεις εκτάσεις των ημιορεινών, ορεινών και ανώμαλων εδαφών** εφαρμόζεται η δασική νομοθεσία, εκτός εάν έχουν αναγνωρισθεί ως ιδιωτικές (δηλαδή κριτήριο υπαγωγής τους στην δασική νομοθεσία ή μη είναι το ιδιοκτησιακό καθεστώς τους). Οι περιοχές αυτές διακρίνονται από τις **πεδινές χορτολιβαδικές εκτάσεις**. Για να χαρακτηριστεί μία έκταση ως πεδινή θα πρέπει να πληρούνται σωρευτικά 3 κριτήρια: α) το υψόμετρο να μην υπερβαίνει τα 100 μέτρα από

την επιφάνεια της θάλασσας, β) η μέση κλίση της εδαφικής επιφάνειας να μην υπερβαίνει το 8% και γ) η μέγιστη εδαφική κλίση να μην ξεπερνά το 12% επί του συνόλου της εδαφικής επιφάνειας.

Σε σχέση με το καθεστώς ιδιοκτησίας, το Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας σε δάση και δασικές εκτάσεις, καθώς και στις χορτολιβαδικές και στις βραχώδεις ή πετρώδεις εκτάσεις των ημιορεινών, ορεινών και ανώμαλων εδαφών, **στις περιπτώσεις του άρθρου 10 Ν. 3208/2003. Σε όλες τις υπόλοιπες περιπτώσεις, το Δημόσιο προβάλλει δικαιώματα κυριότητας τόσο για τις δασικές εκτάσεις, όσο και για τις χορτολιβαδικές ή/και βραχώδεις και πετρώδεις.**

Είναι χαρακτηριστικό ότι έχει αποσταλεί Εγκύκλιος του ΥΠΕΝ προς τις Διευθύνσεις Δασών των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, να υποβάλουν για τις παραπάνω εκτάσεις δηλώσεις ιδιοκτησίας του Δημοσίου, στα πλαίσια των κτηματογραφήσεων του Εθνικού Κτηματολογίου, κατ' επίκληση του άρθρου 2 παρ. 3 Ν. 998/1979. Επομένως, οι Δασικοί Χάρτες χρησιμοποιούνται για την προβολή των εμπραγμάτων δικαιωμάτων του Ελληνικού Δημοσίου επί των δασών και δασικών εκτάσεων εν γένει (χορτολιβαδικές, βραχώδεις και πετρώδεις).

Ελπίζω τα παραπάνω να είναι κατατοπιστικά και χρήσιμα. Επίσης, επειδή βλέπω πολλές ανακοινώσεις τελευταία (ιδίως από δημόσιους φορείς) που υποστηρίζουν το αντίθετο, θα πρέπει να κατανοηθεί ότι η κύρωση των δασικών χαρτών δεν είναι άσχετη αλλά συναρτάται άμεσα προς το καθεστώς ιδιοκτησίας, ιδίως για τις χορτολιβαδικές και βραχώδεις / πετρώδεις εκτάσεις.

Με τιμή,

Φαίη Τζώρα – Μωράκη

*Δικηγόρος Παρ' Αρείω Πάγω, ΜΔΕ, Διαπιστευμένη Διαμεσολαβήτρια,
Μέλος του Μητρώου Συντονιστών Ε.Γ.Δ.Ι.Χ. Περιφέρειας Αττικής
Μέλος του Μητρώου Διαχειριστών Αφερεγγυότητας, Πιστοποιημένη D.P.O.
Σόλωνος 73 & Ιπποκράτους, 10679 – Αθήνα
Τηλ. 210 3606024, κιν.697 2220593, fax 210 3606085, faytzora@otenet.gr*